Luontoviisaat kunnat -verkostoon liittyminen

Kuntakehityslautakunta 11.11.2026
1453/11.00.01/2026

Valmistelija Kaski Suvi, etunimi.sukunimi@tuusula.fi

Valtuuston hyväksymän vuoden 2026 talousarvion mukaisesti luonnon monimuotoisuusohjelman (LUMO) tavoitteisiin kuuluu liittyminen Luontoviisaat kunnat -verkostoon.

Verkostoon liittyminen edellyttää kunnan sitoutumista verkoston kriteereihin, jotka koskevat muun muassa luonnon monimuotoisuuden huomioimista päätöksenteossa, LUMO-ohjelman toteuttamista ja seurantaa, poikkihallinnollisen työryhmän perustamista, luontotiedon hyödyntämistä sekä asukkaiden ja muiden toimijoiden osallistamista.

Tuusulan kunnanvaltuusto hyväksyi LUMO-ohjelman 30.3.2026, ja sen toimeenpano käynnistyi 1.4.2026 osana kuntastrategian toteutusta. Verkoston jäsenyys edellyttää lisäksi poikkihallinnollisen työryhmän sekä verkoston toimintaan osallistuvien kunnan edustajien nimeämistä.

Luontoviisaat kunnat -verkosto

Luontoviisaat kunnat on vuonna 2023 perustettu valtakunnallinen verkosto, jota koordinoivat Suomen ympäristökeskus (SYKE) ja Kuntaliitto. Verkosto tukee kuntia luonnon monimuotoisuuden edistämisessä, luontokadon hillinnässä sekä luonnon huomioimisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Jäsenyyden keskeisiä hyötyjä ovat asiantuntijatuki, kokemusten vaihto muiden kuntien kanssa, luontotyön kehittäminen, verkostoituminen sekä mahdollisuus osallistua yhteisiin kehittämis- ja rahoitushankkeisiin. Verkostoon liittyminen on kunnalle maksutonta.

Tuusulan kunta on hyväksytty Luontoviisaat kunnat -verkoston jäseneksi syksyllä 2026. Jäsenyyden voimaantulo edellyttää kunnan sitoutumista verkoston kriteereihin ja niiden toteuttamiseen.

Strategian toteuttaminen

Ehdotus toteuttaa seuraavia strategian kulmakiviä:
- Elämänlaatua ja yhteisöllisyyttä
- Elinvoiman edelläkävijä
- Sivistyksen suunnannäyttäjä

Perustelut:
Luontoviisaat kunnat -verkostoon liittyminen tukee kunnan strategian kaikkia kolmea kulmakiveä. Se vahvistaa elämänlaatua ja yhteisöllisyyttä edistämällä luonnon monimuotoisuutta, lähiluonnon saavutettavuutta sekä kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia luonnon ja elinympäristön kehittämiseen. Verkoston kriteereihin sisältyvä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten osallistaminen sekä luonnon hyvinvointivaikutusten huomioiminen lisäävät yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten viihtyvyyttä.

Verkoston jäsenyys tukee myös tavoitetta olla elinvoiman edelläkävijä. Luonnon monimuotoisuutta vaaliva, viihtyisä ja kestävällä tavalla kehittyvä kunta vahvistaa vetovoimaansa asuin-, työskentely- ja yritysympäristönä. Verkosto tarjoaa kunnalle asiantuntijatukea, mahdollisuuksia kuntien

väliseen yhteistyöhön sekä osallistumiseen yhteisiin kehittämis- ja rahoitushankkeisiin, jotka tukevat kunnan elinvoiman pitkäjänteistä kehittämistä.

Lisäksi jäsenyys edistää tavoitetta olla sivistyksen suunnannäyttäjä, sillä verkoston toimintaan kuuluu luonnon monimuotoisuuteen liittyvän tiedon lisääminen, henkilöstön ja päättäjien osaamisen vahvistaminen sekä ympäristökasvatuksen ja luontotietoisuuden edistäminen osana kunnan toimintaa.

Ehdotus toteuttaa seuraavia valtuustokauden tavoitteita:

1. Vetovoimainen kunta houkuttelee yrityksiä ja osaavia työntekijöitä.
3. Sivistys- ja hyvinvointipalvelut vastaavat asukkaiden muuttuviin tarpeisiin
5. Asuinalueet kehittyvät houkuttelevasti ja monipuolisesti.
6. Monimuotoinen ja saavutettava lähiluonto saa viihtymään.

Perustelut:

Luontoviisaat kunnat -verkostoon liittyminen edistää valtuustokauden tavoitteita monipuolisesti. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, laadukkaat viheralueet ja viihtyisä elinympäristö vahvistavat kunnan vetovoimaa sekä uusien asukkaiden, osaavan työvoiman ja yritysten sijoittumiskohteena. Verkosto tukee myös kunnan myönteistä imagoa, kuntien välistä yhteistyötä ja uusien kehittämishankkeiden toteuttamista.

Luontoon perustuvat hyvinvointi- ja virkistyspalvelut sekä lähiluonnon saavutettavuuden parantaminen tukevat kuntalaisten muuttuvia hyvinvoinnin ja terveyden tarpeita. Luontoympäristöillä on tutkitusti merkittäviä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia, ja verkoston toimintamallit auttavat huomioimaan nämä osana kunnan palveluiden ja ympäristön kehittämistä.

Verkoston tavoitteet tukevat myös asuinalueiden houkuttelevaa ja monipuolista kehittämistä. Luontoarvojen huomioiminen maankäytön suunnittelussa, viheralueiden hoidossa ja rakentamisessa auttaa luomaan viihtyisiä, terveellisiä ja ilmastonmuutokseen sopeutuvia asuinympäristöjä.

Lisäksi verkoston keskeisenä tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, lähiluonnon arvostuksen lisääminen ja kuntalaisten luontosuhteen vahvistaminen. Tämä tukee suoraan tavoitetta monimuotoisesta ja saavutettavasta lähiluonnosta, joka lisää alueen viihtyisyyttä ja hyvinvointia.

Ehdotus perustuu seuraavaan ohjelmaan ja toteuttaa siinä asetettuja tavoitteita: Luonnon monimuotoisuusohjelma (LUMO-ohjelma)

Perustelut:
Luontoviisaat kunnat -verkostoon liittyminen on LUMO-ohjelmassa asetettu tavoite ja samalla yksi ohjelman keskeisistä toimeenpanotoimenpiteistä. Verkoston jäsenyys tukee ohjelman tavoitteiden toteutumista vahvistamalla luonnon monimuotoisuuden huomioimista kunnan suunnittelussa, päätöksenteossa ja käytännön toiminnassa sekä tarjoamalla kunnalle asiantuntijatukea, yhteistyöverkostoja ja hyviä käytäntöjä luonnon monimuotoisuustyön kehittämiseen.

Kunnan EVA-menettelytapaohjeen mukaisesti:
x Päätökseen liittyen ei ole tehty vaikutusten ennakkoarviointia

Lisätiedot: Kunnan päätöksenteon vaikutusten ennakkoarvioinnin menettelytapaohjeen (valtuuston 8.6.2026 hyväksymä) mukaisesti kyseessä ei ole merkittävä palveluverkkoa, palvelujen tuottamista tai kaavoitusta ja sen toteutusta koskeva päätös, jotka edellyttävät ennakkovaikutusten (EVA) arviointimenettelyä.

Esittelijä

kuntakehitysjohtaja Andersson Albert

Päätösehdotus

Kuntakehityslautakunta päättää ehdottaa kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus päättää

- vahvistaa kunnan liittymisen Luontoviisaat kunnat -verkoston jäseneksi sekä sitoutumisen verkoston kriteereihin.

- **seuraavista Luontoviisaat kunnat -kriteerien mukaisista toimenpiteistä:**

- Kunnan edustajana verkoston johtoryhmän jäsenenä toimii Kasvun ja ympäristön toimialan kehittämispäällikkö Suvi Kaski

- Kunnan yhteishenkilönä ja tiedonvälittäjänä kunnan ja Luontoviisaat kunnat -verkoston tukitiimin välillä toimii kaavoituksen erityisasiantuntija Terhi Wermundsen.

- että poikkihallinnollisen työryhmän kokoonpano on seuraava:

- Kasvu ja ympäristön toimiala, kaavoitus: kaavasuunnittelija Tiia Niemelä ja kaavasuunnittelija Aamu Verheyden

- Kasvu ja ympäristön toimiala, yhdyskuntatekniikka: ilmastokoordinaattori

- Kasvu ja ympäristön toimiala, kunnallistekniikka: projektipäällikkö Ville Lemmelä

- Kasvu ja ympäristön toimiala, viherpalvelut: viheralueasiantuntija Laura Turpeinen

- Kasvu ja ympäristön toimiala, kehittäminen ja hallinto: kehittämispäällikkö Suvi Kaski

- Yhteiset palvelut -toimialue, Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualue, osallisuustyö: yhteisömanageri Katja Repo

- Sivistyksen toimiala, oppimisen asiantuntija Melina Lukkarinen ja varhaiskasvatuksen asiantuntija Noora Naskali

- Keski-Uudenmaan ympäristökeskus: Ympäristösuunnittelija Nelma Aunio, varajäsen ympäristösuunnittelija Mikko Paajanen

- Viestintä kutsutaan mukaan tarvittaessa

- että valmistelijoille annetaan oikeus tehdä työryhmän kokoonpanoon tarvittavia muutoksia mahdollisten henkilövaihdosten johdosta.

Päätös